

Laat me binnen

Ander werk van Manon Uphoff

C.C.S. Crone-prijs 2002

Charlotte Köhler Prijs 2020

- Begeerte* (verhalen, 1995) Rabobank Lenteprijs voor
Literatuur 1996
Gemis (roman, 1997)
De fluwelen machine (verhalen, 1998)
Hij zegt dat ik niet dansen kan (notities, 2000)
De vanger (novelle, 2002)
Alle verhalen (2003)
De bastaard (novelle, 2004)
Koudvuur (roman, 2005)
Schaduwvlammen (verzamelde verhalen, 2007)
De spelers (roman, 2009)
Het moet eten, ademhalen, slapen (2009)
Als je me maar blijft schrijven (brieven met
Herman Franke, 2012)
De ochtend valt (novelle, 2012) Opzij Literatuurprijs 2013
De zoetheid van geweld (verhalen, 2013)
*De blauwe muze. Waarom de beste literatuur op tv
te zien is* (essay, 2014)
Vallen is als vliegen (roman, 2019) BookSpot Scholierenprijs
2019 en Tzum-prijs 2020
Oktober (verhalen, 2022)

Manon Uphoff

Laat me binnen

Drie verhalen

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2025

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een
werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van
Sebes & Bisseling Literary Agency te Amsterdam.

Copyright © 2025 Manon Uphoff
Voor overname kunt u zich wenden tot Em. Querido's
Uitgeverij B.V., Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslag Roald Triebels
Omslagbeeld Trevillion Images
Foto auteur Celine Simons

ISBN 978 90 214 7062 7 / NUR 303
www.querido.nl
www.manonuphoff.com

It doesn't hurt me (Yeah, yeah, yo)
Do you wanna feel how it feels? (Yeah, yeah, yo)
Do you wanna know, know that it doesn't hurt me?
(Yeah, yeah, yo)
Do you wanna hear about the deal that I'm making?
(Yeah, yeah, yo)
You
It's you and me
And if I only could
I'd make a deal with God
And I'd get Him to swap our places

Kate Bush, 'Running Up That Hill (A Deal with God)'

Inhoud

Laat me binnen 9

Bij Hebibović. Geschiedenis van een ravage 45

Harold en Linde 111

Laat me binnen

Dit is een verhaal over een jonge vrouw die zich bevond aan de buitenkant, aan de rand. Ja, ze bevond zich daar, en dat was altijd al zo geweest.

De torenflats, jarenzeventigbouw, anoniem, aangetast, waren hoog, massief en langwerpig. Ze werden van elkaar gescheiden door enkele grasveldjes en een speeltuin, verbonden door hun rechthoekige vorm en plaatsing. Identiek, maar niet helemaal hetzelfde. Om de flats van elkaar te onderscheiden waren er begin jaren tachtig beschilderingen over de hele hoogte van de zijmuren aangebracht. Gigantische verftubes in de kleuren rood, geel, blauw en groen, kennelijk bedoeld voor een reuzenschilder, om te bepalen waarheen je moest, welke ingang de jouwe was.

Haar, een jonge moeder, kon je als volgt omschrijven: binnenin haar lauwarme ingewanden en een vochtig en bonzend hart (in een ritme dat bij onderzoek beschouwd zou worden als een dat hoort bij een hart in stress; vergroot),

een buik met een baarmoeder die eenmaal bewoond was, maar inmiddels weer keurig was geslonken tot de grootte van een kleine vuist. Longen: aangetast door jaren van onvrijwillig meeroken, het inademen van tabak en teer, uitgestoten door rokende familieleden. En dan was er bloed: rood, hecht, dik, pompend in een constante opwaartse en neerwaartse stroom; naar hart, longen, maag, lever, armen, benen, hoofd en brein.

Ze leek op een hert, een dier in de struiken, in de dichte begroeiing rond de vier gebouwen. Van een afstand kon je met gemak een wapen op haar richten om haar neer te halen, want ze bewoog amper, en als ze bewoog, was het langzaam. Al waren er dagen dat het beslist moeilijker zou zijn om haar te raken, omdat ze zich dan niet in rechte lijnen maar in cirkels voortbewoog, en sneller, tot laat in de avond of zelfs tot vroeg in de ochtend.

Op alle dagen, traag en snel, was dit het patroon. Nadat hij was opgestaan en hun appartement had verlaten, troffen ze elkaar beneden in de hal bij de wand met de rijen gebutste brievenbussen. Of, wanneer ze echt vroeg was, voor hun deur op de zesde verdieping, waar ze hem licht op de wang kuste en met de sleutelbos in haar hand als in een droom passeerde (soms liet hij de deur openstaan) om meteen af te slaan naar de linkerkamer met de blauwe en helder gele kleuren en zich daar over het bed te buigen en het kleineding eruit te halen dat erin verborgen lag. Om met het lauwwarme lichaampje dicht tegen zich aan gedrukt door de grote, karig gemeubileerde woonkamer naar de slaapkamer te lo-

pen (het kleineding nog slapend), waar ze plaatsnam in het lage tweepersoonsbed, dat slechts vijftien centimeter hoog was, en waarvan de ombouw bedekt was met blauw lussig tapijt omdat ze hem eens had gezegd dat ze zo graag een bed als de zee wilde. (Dus had hij het voor haar gemaakt, op handen en voeten over de grond kruipend, de strengen tapijt vastspijkerend aan de houten planken van het bed dat haar aan de zee moest laten denken, maar dat deed het niet; het wekte in haar alleen een hol en pijnlijk verlangen naar de zee.)

Daar zouden zij en het kleineding een tijdje met z'n tweeën liggen voor ze opstond om de dingen te doen die bij de dag hoorden: voeden, verzorgen en spelen. Daarna keerde ze terug naar bed om haar boeken open te slaan, Bataille, Kristeva te lezen, te studeren en aantekeningen te maken in de kantlijnen (het kleineding kruipend over het dekbed), tot het zijn tijd was om weer thuis te komen. Ze hoorde zijn auto op de parkeerplaats en kwam overeind om naar het raam te lopen, om hem te zien uitstappen en naar zijn bewegingen te kijken. Hoe hij zijn schouders boog, de zware tas boodschappen uit de kofferbak trok – waarbij een vuist vanbinnen tegen haar maag stompte.

Dan stopte ze het kleineding stevig toe (samen met de gele pluchen dinosaurus die je kon terugvouwen tot een vuurrood ei als je er hard op drukte), zong nog een liedje, wachtend op het geluid van de lift, glipte de deur uit en bleef staan op de eerste of tweede tree van de trap tot ze het gemammel van zijn sleutels en zijn zucht opving als hij die in het slot stak. Soms passeerden ze elkaar omdat ze zich mis-

rekend had, dan was er opnieuw een uitwisseling van blikken. Hij stapte uit de lift, zij liep naar de trap; hij wist dat het kleineding in bed lag, zij zag hem naar binnen gaan.

De deur sloot met een klik (en soms met een dreun als de wind door het openstaande raam van de zijmuur – die met de groene tube – over de lange smalle gang joeg), en de dreun of klik zond een pijnscheut over haar ruggengraat omdat ze wist dat ze nu niet meer naar binnen kon en dat het dwalen zou beginnen, het zwerven, als een koorts, maar niet van hitte; een koude, ijzige koorts. Alles om de deur werd gewelf en ze ging de twaalf granito trappen af, door de hal met de brievenbussen naar buiten, langs de fiets die ze van haar schoonvader had gekregen (de schoonvader die nog maar zo kort geleden aan kanker was gestorven): een zwarte opoefiets met een rotan kinderzitje. Ze sloeg links af, naar waar de begroeiing rond de gebouwen hecht, dicht en donkergroen was, ging zitten op het bankje bij de speeltuin, stond na een paar minuten op en begon te lopen zonder enig idee hoe ze moest terugkeren.

Haar eerste omzwerving was 's nachts begonnen. Het was grappig, raar en vreemd geweest. Ze kwam terug uit een nachtclub, stapte uit de taxi en plotseling was het alsof ze aan een touw hing waaraan iemand trok die wilde verhinderen dat ze dicht bij de enige plek kwam die ze haar thuis kon noemen. Zij en Jimmy, de jongen (hoewel ze inmiddels wel vond dat hij een man was), hadden elkaar tijdens hun middelbareschooltijd leren kennen. Ze waren toen allebei zestien, en hun omgeving had het een jeugdliefde genoemd.

Al wisten ze geen van beiden wat het was dat ze bij elkaar zochten en wat zij gevonden had, zelfs op die leeftijd had ze begrepen dat ze behoefte had aan iemand als hij.

Maar dit is geen verhaal van een adolescentenliefde of van een jonggestorven liefde (die stierf niet, raakte alleen kritiek gewond) en evenmin van jonge, nog vormeloze levens ergens in de buitenwijk van een middelgrote stad, eind jaren tachtig. Laten we daarom liever kijken hoe ze daarbuiten rondloopt in de motregen bij het appartement als

- een dier, half gehouden in een kooi, half daarbuiten
- een gek in een gesticht, geplaagd en bekeken
- iemand in ballingschap
- een die behoort tot de soort der cicaden, langdurig onder de grond levend
- of tot die van de gierzwaluwen, vogels die niet echt kunnen landen (in het algemeen, tot de wezens die wachten).

Misschien dat ze, wanneer ze onder de grond zou graven, draden, schimmels, een netwerk zou vinden, en dat als ze die draden kon betasten, ze de weg terug zou vinden, snuffelend en kruipend vanonder de fundering het gebouw weer in en omhoog, door die granieten hal met zijn geur van ijzerwater, pepermunt en beitel.

Er was een verleden natuurlijk, er is altijd een verleden, maar wat moeten we ervan weten? De jeugd van de een duurde kort en was vroeg afgesloten, die van de ander was langer en warmer. Zij had in de stad gewoond voordat haar familie de

boel daar in 1975 opbrak en overstak naar de nieuwbouwwijk bij het water, hij daarbuiten, bij het kanaal.

In dat eerste jaar van de verhuizing droegen zij en het zusje gele rubberlaarzen als ze de straat overstaken (de jongste wilde naar de speeltuin), die in de zomer bedekt was geweest met kevers. Heipalen hadden de beestjes tijdens de aanleg van de woningen uit de aarde omhooggestampt en nu stroomden ze hard, donker en glanzend als een knisperende zwarte rivier, een verstrooide en tot leven gekomen nachtmerrie, over het wegdek. Ze had haar best gedaan niet te luisteren naar het geknerp onder haar zolen terwijl ze door die smaragdgroene, nachtblauwe rivier waadde, en herinnerde zich niet meer of ze bang of afkerig was geweest, wel dat ze had geweten dat die rivier van haar was.

Ze was toen een zacht meisje, niet dik, zelfs niet mollig, maar zacht. Dat was haar lichaam altijd geweest. Plezierig, gemakkelijk om aan te raken. Donker haar, bleke huid, zwarte dotjes in de oksels. In haar jeugd – ‘prepuberteit’ noemden ze dat in het huishouden, alsof ze ergens op werd voorbereid – zelfs met een laag zwart pluis over haar onderarmen. Ze had die zachtheid van buik, billen en bovenbenen verafschuwd; niet gespierd, niets van het mager, uitgebeende van de *heroin chic* die begin jaren negentig in zwang zou raken. De mannen in haar omgeving waren van mening (en hielden zich niet in om het te zeggen) dat ze ‘echt vrouwelijk’ was. Maar een zachte huid en zacht vlees betekenen niet dat het daaronder kalm en onbeweeglijk is. Er zat woede in haar, en ze had vaak angst voor haar gedachten en ideeën (die ze zelf als monsterlijk beschouwde);

er was ruis daar op de achtergrond van haar bestaan, als bij een tv op sneeuw.

Maar niet alles hoeft in één keer verteld. Bovendien waren in de periode dat dit zich afspeelt die geplette kevers van meer belang.

Van buiten gezien leken de torenflats te bewegen in de wind. Het waren logge bouwsels en het was eigenaardig te beseffen dat wie in blauw, geel, groen of rood woonde vrijwel zeker geen van de andersgekleurde gebouwen zou betreden, zodat de levens die er werden geleefd elkaar niet raakten of doorkruisten; iedereen zat in zijn eigen hokje. 's Nachts deinden ze als vleesetende planten; het vocht in de lucht deed hun contouren vervagen en ze zagen er waardig en plechtig uit met de lichtjes die binnenin brandden. Ze moest altijd weer tellen hoeveel ramen omhoog precies en voelde een ontzag voor de kracht van de dingen, voor het materiaal waaruit de flats waren opgetrokken: steen, beton, het metaal van de kozijnen. De zesde verdieping was die van hen. Met het balkon aan de rechterkant. Een sterk teken had haar aan het begin van haar omzwervingen geholpen het meteen te vinden: hun illegaal geplaatste badkuip. De woningcorporatie had geëist dat ze dit bad weer zouden verwijderen en had dat ook gecontroleerd; het moest gede-monteerd en had daarna wekenlang op het balkon gewacht om opnieuw (ditmaal stiekem) ingebouwd te worden, en daar had hij, Jimmy, voor gezorgd. Ze hadden zich rebels gevoeld. Lachend had ze toegekeken hoe hij het bad terug-zette (haha, alles in drie keer: erin, eruit, en er weer in), er

ter afwerking de met waterdichte verf behandelde meubelplaat tegenaan schroefde, en zodra dat was gedaan en getest – geen overstroming! – hadden zij en het kleineding, toen nog piepbaby, piepkuiken, een bad genomen. Hij bracht haar een drankje, en dat was een herinnering, een herinnering dus werkelijkheid, geweest: het gereedschap op de tegels, de zwanenhals, het gevoel van anarchie, van iets creëren...

Ja, daar was een deel van haar leven nog aan de gang; het enige wat anders was en veranderd, was dat ze nu hierbuiten stond om het te zien. Maar om getuige te zijn van die perfecte ruimte achter dat raam, dat volmaakt veilige omhulsel, moest ze telkens opnieuw worden verwijderd. Ze hield haar adem in, keek omhoog, telde de ramen, de groene Trespa-fronten van de balkons, en het tellen was een bijl die kliefde – horizontaal, verticaal – terwijl iets in haar trok: zenuwprikjes, een tinteling, elektrische schokjes...

Ze dacht aan de dingen die hij daarbinnen zou doen: de afwas, het keukentje opruimen – het keukentje dat zij de eerste keer dat ze het appartement binnenkwam ('Drié kamers?! Nemen, nemen!' had de maatschappelijk werkster gebruld) niet eens als gebruiksruimte had herkend. De woningbouwvereniging was bezig met het vernieuwen van de verouderde keukens en had alles eruit gesloopt: aanrecht, gootsteen, leidingen, kastjes. Maar zij liep die ruimte in met een schitterende, stralende verbazing. Een extra kamer! Nog een plek! Dit zou haar schrijfkamer, studeerkamer, werkkamer, zoiets kunnen zijn. Later had ze geleerd zichzelf te bespotten om dat moment van vreugde over die ex-

tra ruimte die van haar kon worden, en die natuurlijk allang gemorft was tot een nette keuken. Daar zou hij staan en de afwas doen: de bordjes, hun koffiemokken. Hij zou alles op zijn plek zetten en vroeg in de ochtend zou ze het huis binnenkomen, een paar minuten nadat hij het had verlaten, en daar de mokken vinden, het diepe eetbordje met het plaatje van de rups en de paddenstoel, niets schoongemaakt en verzorgd op een controlerende of corrigerende manier, en het zou nog steeds hun huis zijn, de woonruimte van een jong stel, maar op een manier die het haar mogelijk maakte om een smalle doorgang te vinden uit het bos.

Ze keek naar lichten die aan- en uitfloekten in de verschillende appartementen. Wat zou hij nu doen? Zouden ze liggen te doezelen in het lage bed, het kleineding boven op zijn buik, terwijl de tv nog aanstond? Vanwaar ze stond kon ze de rand van de reusachtige groene tube op hun zijmuur zien. Als iemand daarin kneep, zou het hele complex, het speelplaatsje en alles eromheen, groen kleuren. Een golvende, hoog opspattende verfzee, met hun huis als het schip. Een rilling. Bij de buitenlamp de siddering van een mot.

Nu daar zijn.

Heel vroeg in de ochtend. Ze had de hele nacht buiten doorstaan. Logisch dat ze het koud had. Haar handen blauw dooraderd, vingertoppen wit, bloedeloos.

Ze liep terug tot voor het gebouw.

Een schok, want plotseling zag ze hen, bij het raam, hij hield het kleineding op zijn arm. Zocht hij haar? Hij was gewend aan zijn leven zonder haar, daar was ze zeker van.